

28. marts 2017

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Høj produktivetsvækst i fødevareklyngen

- Den danske produktivitet er blot vokset 1,0 pct. om året siden 1995, mens f.eks. den amerikanske produktivitet er vokset med 1,6 pct. om året i samme periode.
- Fødevareklyngens produktivetsniveau lå ca. 30 pct. under det danske produktivetsniveau i 2009, men klyngen har efterfølgende haft en højere produktivetsvækst end mange andre brancher.
- De mindre produktive erhverv har generelt haft de største produktivetsstigninger indenfor fødevareklyngen. Samme tendens til konvergens er ikke observeret på tværs af danske brancher.

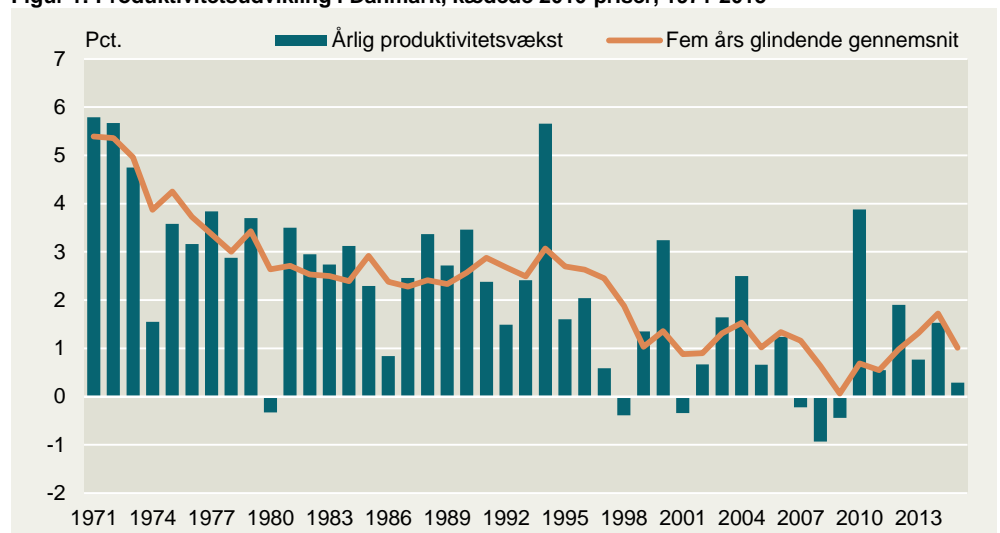
Store brancheforskelle på produktivetsudviklingen efter finanskrisen

Produktivitet er kernen i den økonomiske vækst. En positiv udvikling i produktiviteten kan sikre, at Danmark kan forblive konkurrencedygtig og bevare fx det danske velfærdssystem og øge velstanden i samfundet. Hvis ikke timeproduktiviteten øges, er den eneste alternative vej til velstand at arbejde flere timer.

Dansk produktivitet er kun vokset med 1,0 pct. om året fra 1995-2015

Den danske produktivetsvækst har tabt terræn siden midten af 1990'erne, jf. figur 1. Den danske timeproduktivitet er kun vokset 1,0 pct. i gennemsnit om året fra 1995 til 2015, mens fx den amerikanske timeproduktivitet er vokset med 1,6 pct. om året i samme periode, jf. timeproduktivitetstal fra OECD.

Figur 1: Produktivetsudvikling i Danmark, kædede 2010-priser, 1971-2015

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. statistikbanken, NP23

Anm.: Produktiviteten er beregnet som bruttoværditilvækst per arbejdstime

Landbrug, skovbrug og fiskeri er kommet ud af finanskrisen med de højeste gennemsnitlige årlige vækstrater i produktiviteten

Der er store brancheforskelle på produktivitsudviklingen i perioden efter finanskrisen, jf. tabel 1. Landbrug, skovbrug og fiskeri har haft den højeste produktivitsfremgang i perioden 2009-2013 med en gennemsnitlig stigning i timeproduktiviteten på 7,6 pct. årligt. Særligt råstofudvinding har oplevet betydelig produktivitsnedgang.

Tabel 1: Produktivitsudvikling fordelt på brancher, kædede 2010-priser, 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 gns. årlig vækst
Landbrug, skovbrug og fiskeri	3,9	34,2	-9,9	13,6	-3,9	7,6
Råstofudvinding	-19,3	3,3	-15,4	-15,6	5,3	-8,3
Industri	1,0	11,5	3,8	6,8	5,0	5,6
Forsyningsvirksomhed	-6,9	18,0	-0,5	1,5	-1,7	2,1
Bygge og anlæg	2,3	-5,4	1,3	4,4	3,8	1,3
Handel og transport mv.	-1,3	7,0	0,4	0,8	2,7	2,0
Information og kommunikation	3,9	4,6	5,1	3,4	9,6	5,3
Finansiering og forsikring	-10,3	3,9	-4,9	2,7	1,5	-1,4
Ejendomshandel og udlejning af erhvervsjendomme	22,6	-7,6	-4,0	5,9	-3,6	2,7
Boliger	-0,1	0,5	4,6	-4,0	-2,8	-0,3
Erhvervs-service	-2,3	-0,9	-0,2	-0,5	2,1	-0,4
Kultur, fritid og anden service	0,3	-3,6	-1,1	5,9	-0,7	0,2
Markeds-mæssig økonomi i alt	0,4	4,8	0,0	2,1	1,0	1,4

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. statistikbanken, NP23

Anm.: Produktivitsen er beregnet som bruttoværditilvækst per arbejdstime

Især de private serviceerhverv har trukket den samlede produktivits ned

Det er især produktivitsen for de private serviceerhverv, såsom finansiering og forsikring, erhvervs-service og boliger der har udviklet sig sløjt, hvilket har trukket den samlede produktivitsudvikling ned i perioden 2009-2013. Det skal dog bemærkes, at perioden 2009-2013 er en periode med en pæn vækst i produktivitsen, hvilket ikke har været den generelle tendens de seneste 20 år. Udvælgelsen af denne relativt korte periode skyldes, at der ønskes at se på produktivitsudviklingen i brancherne efter finanskrisen. For den detaljerede 117 branchegruppering findes foreløbigt kun data frem til 2013. Det ser ud til, at produktivitsudviklingen igen har været lav i 2015 og 2016.

Konvergens i produktivits indenfor fødevarer-klyngen

At nogle brancher har høj produktivitsvækst, mens andre har lav produktivitsvækst kan skyldes begrebet *absolut konvergens*. Intuitionen er, at brancher med et lavt produktivitsniveau alt andet lige vil have højere produktivitsvækst end brancher, der initialt har et højt produktivitsniveau. Det vil medføre, at branchernes produktivitsniveau efterhånden tilnærmer sig hinanden. Samtidig med, at de initialt mindre produktive brancher indhenter de initialt højproduktive brancher, vil deres vækstrate gradvist falde.

Brancherne kan dog have forskellige strukturelle forhold (f.eks. arbejdskraftintensiv kontra kapitalintensiv), der medfører at brancherne ikke tilnærmer sig samme niveau, hvorfor kun brancher med samme strukturelle forhold konvergerer mod samme niveau, også kaldet *betings konvergens*.

Nedenfor præsenteres et punktdiagram over produktivitsniveauet og produktivitsudviklingen i den danske fødevarer-klynge¹ i perioden 2009-2013. Et produktivitsniveau over 100 afspejler, at branchens produktivits

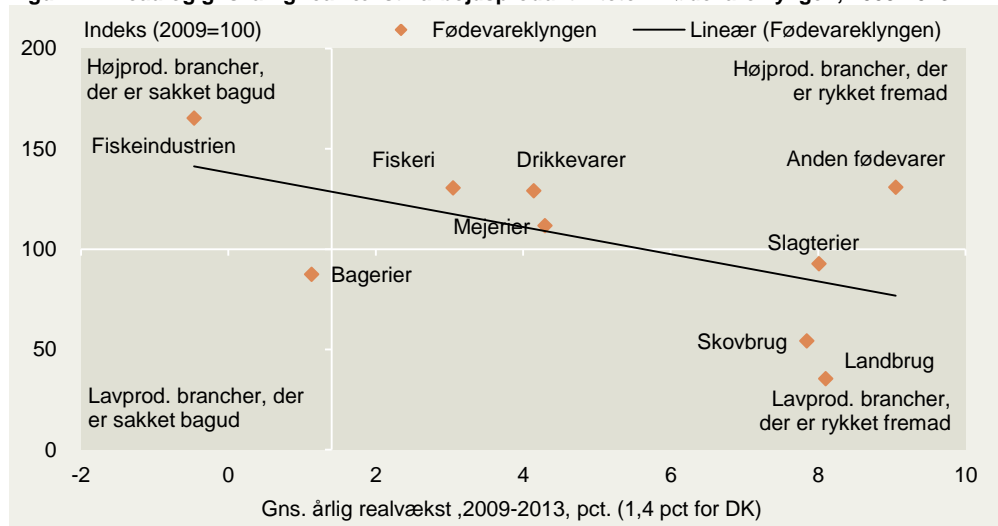
¹ Fødevarer-klyngen indeholder brancherne indenfor landbrug, skovbrug og fiskeri, samt brancher indenfor industri, såsom slagterier, bagerier, mejerier, fiske- og drikkevarerindustrien.

er højere end den samlede danske erhvervsproduktivitet, mens et niveau under 100 indikerer det modsatte.

Fødevarereklyngen følger en tendens hvor brancherne konvergerer mod samme produktivetsniveau

I fødevarereklyngen ses en tendens til, at højproduktive brancher har oplevet de laveste vækstrater, mens mindre produktive virksomheder har haft høje vækstrater i perioden 2009-2013. Dermed tyder det på at brancherne indenfor fødevarereklyngen i nogen grad konvergerer mod samme produktivetsniveau, jf. figur 2.

Figur 2: Niveau og gns. årlig realvækst i arbejdsproduktiviteten i fødevarereklyngen, 2009-2013

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. statistikbanken, NABB117, NABP117

Anm.: Fødevarereklyngen indeholder brancherne indenfor landbrug, skovbrug og fiskeri, samt brancher indenfor industri, såsom slagterier, bagerier, mejerier, fiske- og drikkevareindustrien.

Fiskeindustrien havde det højeste produktivetsniveau i 2009, men har samtidig oplevet de laveste vækstrater frem mod 2013. Fiskeri, drikkevareindustrien, mejerierne og anden fødevarerindustri har ligeledes haft høje produktivetsniveauer i 2008, men har oplevet positive vækstrater i perioden 2009-2013.

Landbrug og gartneri, skovbrug og slagterierne havde alle relativt lave produktivetsniveauer i 2009, men har omvendt haft relativt høje produktivetsstigninger i perioden 2009-13. Slagterierne forventes at højne produktivetsniveauet yderligere de kommende år, da der i denne branche over de seneste år er blevet investeret kraftigt i effektiviseringer og automatiseringer.

Fødevarereklyngen oplevede højere produktivetsvækst end de generelle danske erhvervsvirksomheder i perioden 2009-2013

Den danske fødevarereklynge har et produktivetsniveau, der lå ca. 30 pct. under det danske produktivetsniveau i 2009, men brancherne rykker markant fremad med en årlig gennemsnitlig vækst på 5,1 pct. mod den generelle årlige vækst på 1,4 pct. i perioden 2009-2013.

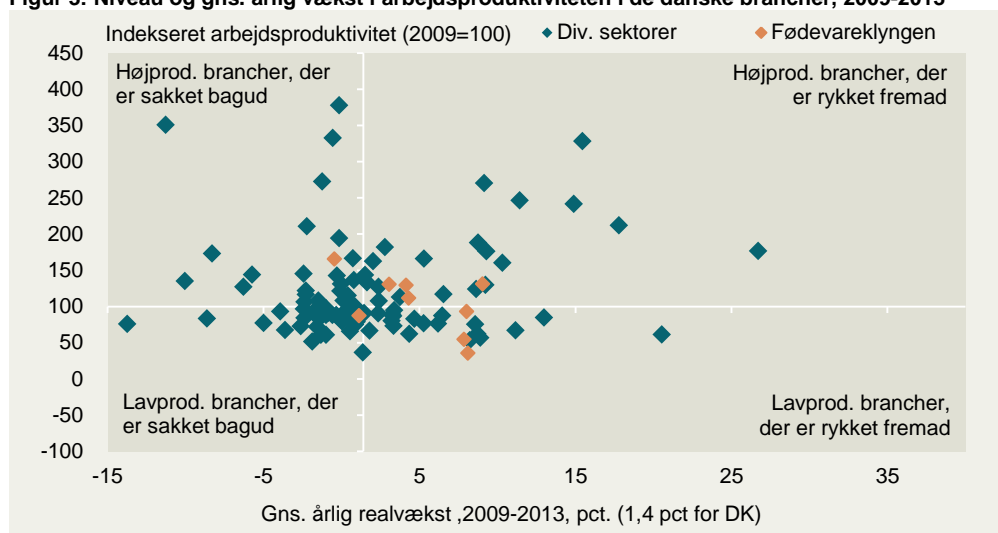
54 pct. af de danske
brancher sakter bagud
relativt til den samlede
danske
produktivitetsudvikling

Produktivitetsforskelle forsvinder ikke

Mens det tyder på at brancherne indenfor fødevarerklngen konvergerer mod samme produktivetsniveau, så er der ikke tegn på konvergens for hele det danske erhvervsliv, jf. figur 3. Næsten en fjerdedel af de danske brancher var mindre produktive end gennemsnittet i 2009 og er sattet yderligere bagud i forhold til den samlede danske produktivetsudvikling i perioden 2009-2013.

Herudover ses at mange af de brancher, der allerede var højproduktive i 2009 også har oplevet høje produktivetsstigninger efterfølgende.

Figur 3: Niveau og gns. årlig vækst i arbejdsproduktiviteten i de danske brancher, 2009-2013

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. statistikbanken, NABB117, NABP117

Anm.: Der er set bort fra særligt kapitalintensive brancher i beregningerne, fordi den usædvanligt høje arbejdsproduktiviteten i disse brancher vil forreje billedet af arbejdsproduktiviteten i resten af økonomien. De særligt kapitalintensive brancher er: boliger, udlejning af erhvervsjendomme, olieraffinaderier mv., udvinding af olie og naturgas samt energi- og vandforsyning.

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Frank Øland
Oliver Bentsen

2012 3789 frha@lf.dk
2889 7523 olbe@lf.dk